

ORÁLNÍ GLUKÓZOVY TOLERANČNÍ TEST (OGTT) Pokyny pro oddělení

Úvodní informace

Diagnostika diabetes mellitus (DM) a porušené glukózy tolerance (IGT) podle doporučení České diabetologické společnosti a České společnosti klinické biochemie ČLS JEP (2004) zařazuje orální glukózy toleranční test (OGTT) jako podpůrnou diagnostickou metodu. OGTT vychází z protokolu WHO. Zásadní změnou proti minulým doporučením je odběr **žilní** krve **před zátěží a za 2 hodiny** po zátěži 75 g glukózy, u diagnostiky gestačního diabetu je navíc možný rovněž odběr za jednu hodinu po zátěži. Vyšetření moče během OGTT se neprovádí. Doporučuje se konfirmovat pozitivní výsledek OGTT opakovaným vyšetřením.

Dříve uváděné indikace OGTT (např. hepatopatie, thyreopatie a podobně) se dnes nepovažují za oprávněné.

Indikace

Diagnostika diabetes mellitus a gestačního diabetu. Zjištění IFG (impaired fasting glucose) tj. glukóza v plazmě žilní krve nalačno mezi 5,6 až 7,0 mmol/l.

Kontraindikace, nežádoucí účinky

Opakovaný výsledek koncentrace postprandiální glukózy v plazmě žilní krve nad 11,0 mmol/l. Opakovaný výsledek koncentrace glukózy nalačno v plazmě žilní krve nad 7,0 mmol/l. Jasně klinické příznaky diabetes mellitus.

Nausea až zvracení po podání koncentrovaného roztoku glukózy. Zvracení je důvodem pro přerušení testu.

Po dvou hodinách po podání glukózy se může projevit posthyperglykemická hypoglykémie.

Není vhodné provádět OGTT u chorob zažívacího traktu s poruchou pasáže nebo resorpce. Test není indikován ve stresovém stavu nebo nejméně 6 týdnů po něm (akutní oběhové poruchy, operace, úrazy, popáleniny, otravy, sepse, IM, CMP, imobilizace, delší hladovění...), krátce po přerušení léčby tzv. „diabetogenními léky“ (glukokortikoidy, diuretika, β -blokátory, p.o. kontraceptiva, tyreoidální hormony, adrenalin, levodopa, psychofarmaka, izoniazid...)

Příprava pacienta

3 dny před testem pacient dodržuje dietu bohatou na sacharidy (nejméně 150 g/den) a normální fyzickou zátěž. Vynechat léky – pokud to je z klinického hlediska možné. Test se provádí ráno po 10-14 hodinách lačnění (nejlépe 12 hod, u dětí je možno tolerovat 8 hod), fyzickém klidu bez alkoholu, kofeinu a nikotinu.

Pracovní postup provedení funkčního testu

Odebírá se žilní krev na lačno a čeká se na výsledek glykémie (pokud je test prováděn v laboratoři). Je-li glykémie vyšší než 6,9 mmol/l (u těhotných vyšší než 5,6 mmol/l) OGTT se neprovádí. Pokud je glykémie v rozmezí 5,6 - 6,9 mmol/l (u těhotných menší než 5,6 mmol/l) OGTT se provede. Pacient vypije během 5-10 min 75 g glukózy v 250 ml roztoku (u dětí starších 3 let 1,75 g glukózy na 1 kg tělesné hmotnosti, maximálně 75 g ve 25% roztoku)

Odběr materiálů

Odběr žilní krve nalačno před zátěží glukózou, další odběr **žilní** krve se provede za 2 hodiny. Při diagnostice gestačního diabetu se navíc může provést odběr žilní krve za 1 hodinu po zátěži.

Kapilární odběr krve je možné připustit u dětí do 3 let. Další odběry krve pro diagnostiku diabetu nemají význam. mohou sloužit pro posouzení fyziologické odpovědi organismu na zátěž glukózou.

OGTT lze doplnit stanovením C-peptidu současně se stanovením látkové koncentrace glukózy, hlavně při screeningu stavů spojených s hyperinzulinémií (Reavenův syndrom).

OGTT u těhotných k vyloučení gestačního diabetu se provádí ve 24. - 28. týdnu gravidity (75 g glukózy p.o., odběr žilní krve nalačno, po 2 hod.). U vysoce rizikových těhotných (přítomnost alespoň dvou z následujících rizikových faktorů: pozitivní rodinná anamnéza, předchozí porod plodu nad 4000 g, obezita, diabetes mellitus v předchozí graviditě, pozitivní glukózurie, předchozí porod mrtvého fétu, hypertenze nebo preeklampsie v předchozích graviditách, opakované aborty, věk nad 30 let) se OGTT provádí co nejdříve v prvním trimestru. Naopak OGTT se nemusí provádět u těhotných s nízkým rizikem, tj. u žen, u kterých platí současně následující kritéria: věk pod 25 let, BMI pod 25 kg/m², bez výskytu diabetes mellitus v osobní a rodinné anamnéze, bez gynekologických komplikací v anamnéze.

Pokud těhotná s vysokým rizikem měla negativní výsledek OGTT v prvním trimestru, provádí se druhé vyšetření OGTT od 24. do 28. týdne. O'Sullivanův test u těhotných (50 g ve 21. týdnu) se již neprovádí.

